

Zákaz kelímků a brček konec doby plastové?

V úterý 26. února se uskutečnila další z debat ze série Café Evropa v regionech. Debata s tématem „Zákaz kelímků a brček - konec doby plastové?“ se tentokrát konala v městě Třebíč. Pozvání na debatu přijali Ivan Brezina, novinář píšící pro MF Dnes a kritik environmentalismu, a Jan Freidinger, vedoucí kampaně Greenpeace v České republice. Moderace se ujal Martin Vokálek z Institutu pro evropskou politiku. Hned v úvodu debaty oba panelisté vysvětlili, jak se staví k nové směrnici, kterou se rozhodly členské státy Evropské unie přijmout na konci minulého roku a kterou chtějí v roce 2021 uvést v platnost. Tato směrnice omezuje, případně zakazuje, prodej takzvaných jednorázových plastů. Směrnice by se měla týkat celkem dvanácti produktů, například kelímků na nápoje, plastových talířů a příborů, produktů, které znečišťují naši planetu a pro které existují jiné vhodné a cenově dostupné alternativy. Tato směrnice je v očích některých lidí považována za naprostou marginálii. Ač se konkrétní názory debatujících na směrnici různí, oba připustili, že lidé většinou tuto problematiku nevnímají jako jednu z primárních a nejpodstatnějších. Jan Freidinger přiznal, že celá řada lidí z jeho vlastního tábora požaduje řešení podstatnějších problémů, jakým jsou klimatické změny. „Tato směrnice je jedním z drobných dílků, které Evropská unie připravuje v rámci zavedení nebo přechodu na oběhovou ekonomiku.“ uvedl. „I z mého pohledu jde jen o dílčí věc. Bavíme se o dvanácti typech výrobků. Na druhou stranu je to symbolické, protože ještě před rokem jsem si nedovedl já ani nikdo

„Evropa není v dobrém stavu a my tu řešíme takovou marginálii. Skutečně to má takovou důležitost?“

„Tato směrnice je jedním z drobných dílků, které EU připravuje v rámci zavedení nebo přechodu na oběhovou ekonomiku.“

z mých kolegů představit, že by EU přišla s něčím tak radikálním.“ Ivan Brezina v reakci na pana Freidingera upozornil na mnohem důležitější výzvy a potencionální hrozby pro EU, jakými jsou například Putinův režim, terorismus, nebo Brexit. „Evropa není v dobrém stavu a my tu řešíme takovou marginálii. Neříkám, že bychom měli pominout všechny dílčí problémy, ale mně přijde až úsměvné, o čem tu dnes debatujeme. Skutečně to má takovou důležitost?“ Na tuto otázku bylo též odpovězeno. Plasty masivně používáme již zhruba 50 let. I kdybychom dokázali zlepšit již tak dobrou situaci v ČR v záležitosti třídění odpadů a byli schopni recyklaci zdvojnásobit, situace by se příliš nezměnila. Proto, jak se nechal slyšet pan Freidinger, je nutné snížit celkové množství těchto námi využívaných plastových produktů. Ivan Brezina též podpořil svůj názor na zákaz jednorázových plastů zmíněním faktu, že tento problém nenalezne řešení v EU. Až 93 % plastových odpadků proudí do oceánu z řek, z kterých je osm asijských a dvě africké. Evropa tak nemá na tomto znečišťování přímou zodpovědnost. Ač si Evropská unie dle pana Freidingera dobře uvědomuje malý rozsah své odpovědnosti, chce být světovým lídrem a vidí dnešní situaci jako příležitost na to, aby ostatní svým vzorem inspirovala k zodpovědnému chování. Jako jeden z dalších bodů, které dostaly v diskuzi prostor, je případné zavedení zálohovaných PET lahví v České republice. V debatě byl uveden případ Německa, kde tento systém úspěšně funguje, podobně jako je tomu

třeba u skleněných vratných lahví od piva. Pan Freidinger též zmínil, že brzy nastane situace, kdy bude nutné zvýšit poplatky za sběr komunálního odpadu, které jsou v současnosti v České republice dle jeho mínění velmi nízké. Některé české vesnice dokonce nepožadují na svých obyvatelích vůbec žádné poplatky. Zvýšení těchto částek by tak mohlo být i dobrou motivací pro obyvatele, proč začít třídít, popřípadě proč to dělat poctivěji. Třídění navíc není nijak problematické, vzhledem k tomu, že dle statistik má každý obywatel „žlutý kontejner“ do cca 100 metrů od svého domu, jak uvedl pan Brezina. Během debaty dostalo jako obvykle velký prostor na dotazy i publikum. Jeden z dotazů směřoval především na problematiku dalších plastů. Mělo by stále smysl třídít plastový odpad po zavedení záloh na PET lahve? Nebyla by pak snaha obyvatel ČR třídít naprosto zbytečná? Panelisté se v reakci na tuto otázku shodli na tom, že s dalšími plasty si zatím příliš nevíme rady a nejsou plně recyklovatelné. Pan Freidinger následně doplnil, že je důležité, aby byl snížen obsah toxických látek v plastech, a aby došlo k omezení mikro plastů. Celým smyslem tedy dle něj je, aby především firmy „výrobky designovaly tak, aby byly snadno recyklovatelné“. Další dotaz nastolil polemiku o tom, zda bychom neměly spíše řešit ty „neřešitelné plasty“ a zmírnit jejich užívání, či více podporovat výzkum. Jeden z posledních dotazů směřoval na cigaretové filtry, konkrétně na užívání těch, které nejsou z plastových vláken a stávají se tak lépe rozložitelnými.

Evropský parlament
Kancelář v České republice

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Její závěry však nelze zaměřovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz